

2007-05-11
Utkast

Utrikesdepartementet

Enheten för utvecklingspolitik

(UP)

Enheten för exportfrämjande inre marknaden

(FIM-PES)

Bakgrundspromemoria till:

**Handlingsplan för ökad samverkan mellan
utvecklingssamarbetet och det svenska näringslivet**

1. Inledning

Sverige skall bli bättre på att ta tillvara det svenska näringslivets¹ erfarenhet och kompetens från utvecklingsländer.

Målet är att genom ökad samverkan mellan näringslivet och utvecklingssamarbetet stärka det svenska näringslivets bidrag till utformningen och genomförandet av Sveriges politik för global utveckling (PGU) (2003/04:UU3). PGUn skall bidra till att stärka det samlade svenska bidraget till en rättvis och global utveckling där det specifika målet för Sveriges internationella utvecklingssamarbete är att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

Utgångspunkten är att ett livskraftigt näringsliv har en grundläggande betydelse för en hållbar ekonomisk tillväxt, sysselsättning och fattigdomsbekämpning. En bred samsyn har vuxit fram vad gäller den privata sektorn betydelse och socialt och miljömässigt ansvarstagande företag.

Utredningarna, "Utvecklingssamarbete och näringsliv i samverkan" (UNIS)², som till stora delar ligger till grund för Regeringskansliets handlingsplan för en ökad samverkan mellan utvecklingssamarbetet och det svenska näringslivet, konstaterade att det finns brister i kontakten mellan utvecklingssamarbetet, det statliga handelsfrämjandet och det svenska näringslivet.

¹ Det svenska näringslivet skall tolkas i vid mening från enskilda företag till näringslivsorganisationer, branschorgan och fackföreningar.

² "Dialog, arenor och instrument" (K. Rudebeck och C. Wall) samt "Förändrade arbetssätt inom UD, Sida och ambassaderna" (H. Åkesson), februari 2006.

En stor utmaning ligger i att söka finna synergier i gränslandet mellan regeringens mål för utvecklingssamarbetet, företagens egenintresse, och statens engagemang i främjandet av svenskt näringsliv. Det är till stor del fråga om att matcha utvecklingsländernas behov, prioriteringar och förutsättningar med svenska aktörers erfarenhet, kompetens och komparativa fördelar.

Regeringskansliets handlingsplan syftar till en förbättrad samverkan mellan utvecklingssamarbetet och det svenska näringslivet. Stöd till privatsektorutveckling och lokalt näringsliv i Sveriges samarbetsländer, som till stora delar administreras av Sida, ligger utanför denna plan.

Handlingsplanen skall vara ett levande dokument med konkreta åtgärder utifrån ett övergripande mål, delmål, tidsbundna och mätbara åtgärder (se avsnitt 3). Det är samtidigt viktigt med en realistisk ambitionsnivå där åtgärder skall genomföras inom ramen för befintliga styrinstrument. I anslutning till detta bör noteras att Sida, på basis av rekommendationer i UNIS utredningarna och i nära samarbete med Utrikesdepartementet, arbetat fram riktlinjer och en handlingsplan för myndighetens samverkan med det svenska näringslivet.

2. Viktiga utgångspunkter och förutsättningar

Svenskt intresse

Det ligger i regeringens intresse att ta tillvara erfarenheter och kunskap hos det svenska näringslivet inom utvecklingssamarbetet och i utformningen av svensk utvecklingspolitik. Denna potential utnyttjas idag inte fullt ut. Det finns stora möjligheter att matcha utvecklingsländernas behov och prioriteringar med det svenska näringslivets erfarenhet och kompetens.

Förändringar inom utvecklingssamarbetet

Internationellt utvecklingssamarbete har förändrats med en tydlig trend för ökat ägarskap och upphandling hos utvecklingsländerna genom generella stödformer (budget-, sektor- och programstöd), koncentration till färre sektorer, ökad avbindning samt en minskad efterfrågan på garantier och krediter för de fattigaste länderna. Fokuseringen av svenskt bistånd till färre samarbetsländer ligger också i linje med denna utveckling.

Bilateralt och multilateralt i ett sammanhang

Utrymmet för riktade projektrelaterade insatser inom svenskt bilateralt utvecklingssamarbete har minskat kraftigt. En stor utmaning ligger i att ta tillvara möjligheterna för svenska företag att utveckla affärsmöjligheter på plats i samarbetsländer och att delta i multilaterala upphandlingar. Det är viktigt att det svenska näringslivet ges förutsättningar att i ökad utsträckning delta i det internationella utvecklingssamarbetet inom ramen för internationella överenskommelser och grundläggande principer inom OECD/DAC, Parisdeklarationen, och EU:s biståndspolicy.

Ökat fokus på små- och medelstora företag

Kravet på mindre företag att internationaliseras kommer att öka inte minst då många av dessa utgörs av underleverantörer till större företag som globaliseras alltmer. Sverige är alltför beroende av ett fåtal, multinationella företag. Export- och handelsfrämjandets roll är att särskilt öka små och medelstora företags förmåga till internationalisering och möjligheter att växa internationellt. För att detta skall lyckas krävs också ett förbättrat företagsklimat i Sverige.

Främjande av företags sociala och miljömässiga ansvarstagande (CSR)

Många utvecklingsländer står inför stora utmaningar vad gäller miljöhänsyn, korruptionsbekämpning och full respekt för mänskliga rättigheter. Detta påverkar förutsättningarna för det svenska näringslivets verksamhet i dessa länder. Frågan om ”Corporate Social Responsibility” (CSR) har kommit allt högre upp på dagordningen och sociala och miljömässiga krav kommer sannolikt att i ökad utsträckning integreras i upphandlingsaktiviteter och andra sammanhang. En central utgångspunkt utgörs av grundläggande internationella miniminormer som som bl a omfattar OECDs riktlinjer för multinationella företag och FNs Global Compact där allt fler företag idag arbetar på frivillig basis.

Förändring i produktionsmönster och handelströmmar

Globala handelsförbindelser omfattar förändrade handelströmmar och mer komplexa produktions- och försörjningskedjor med ökad integration av utvecklingsekonomier. Främjande av handel, inklusive ökat markandstillträde, är avgörande för utvecklingsländernas möjligheter att dra nytta av internationell handel.

Ökad samordning mellan politikområden

Utvecklingssamarbete, handels- och näringspolitik kommer i framtiden att knytas samman allt närmare där internationaliseringen blir ett naturligt steg för företag att växa. En samordnad politik kan bidra till att nå regeringens mål om fler jobb i fler och växande företag i Sverige såväl som globalt. I detta sammanhang är det också angeläget att tidigt fundera över vilka nästa generations tillväxtländer är och hur vi kan stärka relationen till dessa länder i ett tidigt skede.

3. Mål

Övergripande mål

Det övergripande målet med handlingsplanen är att bidra till att förbättra förutsättningarna, och skapa effektivare former, för en ökad samverkan mellan utvecklingssamarbetet och det svenska näringslivet i svensk utvecklingspolitik.

Delmål 1: Förbättrad dialog, affärsinformation och bättre nätverk

Att skapa former för en förbättrad dialog, bättre nätverk, och informationsutbyte som upplevs som meningsfullt och effektivt av inblandade aktörer. Dialogen syftar till att dra nytta av synergier och skapa beredskap för att hantera innovativa idéer och initiativ. Dialogen spänner över ett brett område från bidrag till policyutveckling till utbyte av affärsinformation i Sverige och inte minst i fält.

Delmål 2: Effektivare och mer flexibla koncept och instrument

Att på ett mer flexibelt och effektivt sätt utnyttja existerande och nya instrument och koncept som tillvaratar svenska aktörers komparativa fördelar i bilateralt och multilateralt utvecklingssamarbete. Detta omfattar också instrument och lösningar inom det sk bredare samarbetet.

Del mål 3: Ökad kompetensutveckling och kapacitetsuppbyggnad

Att främja kompetens- och kapacitetsuppbyggnad hos de olika aktörerna för ökad förståelse för förutsättningar för utvecklingssamarbete och tillvaratagande av det svenska näringslivets erfarenheter och komparativa fördelar. Detta omfattar ett område från konkreta utbildningsinsatser hos olika aktörer till förbättrad upphandlingskompetens och upphandlingsstatistik.

Formaterat: Teckenfärg:
Svart

4. Ansvar, styrning och uppföljning

Regeringskansliet, inklusive utrikesförvaltningen, har ett övergripande ansvar för planering, samordning, styrning, genomförande och uppföljning av handlingsplanen framför allt genom inrättandet av "UNIS Rådet" för en förbättrad samverkan mellan utvecklingssamarbetet och det svenska näringslivet.

Med utgångspunkt från samarbetsländernas behov och förutsättningar är det övergripande målet för rådets arbete att bidra till att förbättra förutsättningarna, och skapa effektivare former, för ökad samverkan mellan utvecklingssamarbetet och det svenska näringslivet i svensk utvecklingspolitik.

Rådet skall kunna kommentera och ge förslag på nya åtgärder i Regeringskansliets löpande handlingsplan, diskutera och bedöma genomförandet av handlingsplanen samt återkoppla till regeringen. Rådet skall därutöver verka som ett forum för behandling av frågor av ömsesidig och gränsöverskridande betydelse och intresse för svenskt utvecklingssamarbete, handelsfrämjandet och svenska aktörer. Det kan

omfatta frågor relaterade till politikens inriktning, prioriterade ämnesområden, utvecklingen inom bilateralt och multilateralt utvecklingssamarbete, företagens sociala och miljömässiga ansvar (CSR), korruption, globala utvecklingsutmaningar såsom klimatfrågor, etc.

Handlingsplanen anger ramarna för det fortsatta arbetet. Åtaganden som görs och uppdrag som läggs ut kommer att behövas följas upp och i vissa fall vidareutvecklas och följas av nya åtaganden och uppdrag. Detta medför ett behov för löpande styrning och uppföljning i den samverkansgrupp på tjänstemannanivå som omfattas av åtgärd 1.1 i handlingsplanen.

En utvärdering av genomförandet av handlingsplanen skall göras efter tre år, under 2010.